



AİLE YILMAZLIĞINI GELİŞTİRME VE GÜÇLENDİRME UYGULAYICI EL KİTABI

Doç. Dr. Didem AYDOĞAN

Doç. Dr. N. BüŐra AKABOZAN-KAYABOL

Dr. Öğr. Üyesi zgr Osman DEMİR

Prof. Dr. Yalçın ÖZDEMİR

Doç. Dr. Suna ERYİĞİT-MADZWAMUSE

Prof. Dr. YaŐar ÖZBAY

Uzm. Klinik Psikolog Gizem KAVALCI (Doktora ğrencisi)

ArŐ. Gör. Seda EREN (Doktora ğrencisi)

AYDIN 2025



AİLE YILMAZLIĞI PROJESİ HAKKINDA DAHA FAZLA BİLGİ ALMAK
İÇİN BİZİMLE İLETİŞİME GEÇEBİLİRSİNİZ:

WEB SAYFAMIZ: <https://site.adu.edu.tr/agp/default.asp>



aileyilmazlikproje@gmail.com



aileyilmazligi



Aile Yilmazligi



Aile Güçlendirme



İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
EKLER DİZİNİ.....	iii
AİLE YILMAZLIĞI PROJESİNE HOŞ GELDİNİZ	v
1. BÖLÜM	
AİLE YILMAZLIĞI	
2. BÖLÜM	
AİLE YILMAZLIĞINI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK HİZMET MODELİ	
AİLE YAŞAM BECERİLERİ ETKİNLİK- 1	
Aile Üyelerinin Bireysel Yılmazlık Özellikleri	
Ek-1 Yılmazlık temalı görseller/fotoğraflar	
AİLE YAŞAM BECERİLERİ ETKİNLİK- 2	
Aile Üyeleri Arasındaki Pozitif Bakış Açısı/ Aile Üyelerinin Maneviyat/ İnancı	
Ek-1 Meditasyon Egzersizi	
Ek-2 Düşünce-Duygu-Davranış İlişkisi-Uygulayıcı için Bilgi Notu	
AİLE YAŞAM BECERİLERİ ETKİNLİK- 3	
Ailenin Ekonomik Güçlükler Karşısında İletişim Süreçleri	
AİLE YAŞAM BECERİLERİ ETKİNLİK- 4	
Ailenin Ekonomik Güçlükleri Yönetme Şekilleri/ İşbirlikçi Problem Çözme	
AİLE YAŞAM BECERİLERİ ETKİNLİK- 5	
Aile Birlik Beraberliği-Ailede ‘Biz’ Olma/ Aile Rutin Ritüelleri	
AİLE YAŞAM BECERİLERİ ETKİNLİK- 6	
Aile Üyelerinin Sosyal Destek Sistemleri	
AİLE YAŞAM BECERİLERİ ETKİNLİK- 7	

Sosyal Hizmetlerden Yararlanma/ Kurum Desteği Alma

EK-3. Hak Temelli Uygulamalar için Senaryo

EK 1: İNSAN HAKLARI

SONUÇ

KAYNAKLAR

EKLER DİZİNİ

Ek-1. Aile Tanıma Formu	
Ek-2. Yaşam Olayları Formu	
Ek-3. Uygulayıcılar için Q-Sıralama Uygulama Yönergesi.....	
Ek-4. Aile Yılmazlığını İnceleme Formu	
Ek-5. Ailelere Yönelik Hedef Listesi	
Ek-6. Aile Yaşam Becerileri Programı- Ailelere Yönelik Hedefler.....	

AİLE YILMAZLIĞI PROJESİNE HOŞ GELDİNİZ...

Aile Yılmazlığını Geliştirme ve Uygulama Modülü El Kitabı'na hoş geldiniz demekten mutluluk duyuyorum. Uzun soluklu bir çalışmanın ardından hazırlamış olduğumuz bu el kitabı, yürütücülüğünü gerçekleştirdiğim TÜBİTAK ARDEB 1001 programı tarafından desteklenen 122R058 No'lu “Çoklu Zorluk Yaşayan Ailelerin Güçlendirilmesi: Aile Yılmazlığına Yönelik İşbirlikçi Araştırma Örneği” başlıklı proje kapsamında geliştirilmiştir. Bu çalışmanın gerçekleşmesini sağlayan TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Başkanlığı'na ve Uluslararası İşbirliği Projeleri Araştırma Destek Grubu'na içten teşekkürlerimi sunarım.

Ailede yılmazlığı geliştirmeyi hedefleyen bu proje, Ege Bölgesi'nde tarihi ve doğa güzellikleriyle öne çıkan Efeler diyarı Aydın ilinde yerel düzeyde aileleri güçlendirmeye bir ışık tutmuştur. Bu proje kapsamında gerçekleştirdiğimiz saha çalışmaları - ev ziyaretleri, aile üyeleriyle derinlemesine görüşmeler yapma, dezavantajlı ailelerle çalışan psikolojik danışmanlar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve sivil toplum çalışanlarıyla gerçekleştirdiğimiz uzun soluklu grup toplantıları, Aydın ilinde muhtarlarla yaptığımız işbirlikleri ve yerel yöneticilere yaptığımız ziyaretler- bizim için oldukça önemli ve öğreticiydi. Bu çalışmalardan, aile yılmazlığını geliştirmenin ancak toplumdaki tüm paydaşların birlikte hareket etmesi ve ortak bir “aile yılmazlık” anlayışına sahip olmasıyla mümkün olabileceğini öğrendik. Bu kapsamda, bu el kitabı toplumun en önemli paydaşlarından biri olan siz uygulayıcıların, aile yılmazlığını geliştirme ve güçlendirmeye yönelik uygulamalarınızı desteklemek amacıyla geliştirilmiştir.

Aileler ve sahada ailelerle yakından çalışan uygulayıcılar olarak sizlerle birlikte işbirlikçi bir yaklaşım ışığında çalışmamız, bu projenin başarıya ulaşmasını sağlayan en önemli etken olmuştur. Aile yılmazlığına ilişkin kültüre duyarlı bir model geliştirmek ve bunu ailelere sunulan hizmetlere entegre etmek ve yaygınlaştırmak için Aydın Efeler Belediyesi Psiko-sosyal Destek Merkeziyle işbirliği yapmaktan tüm süreç boyunca mutluluk ve gurur duyduk. Ayrıca Efeler Belediyesi EFESAM çalışanlarına, saha çalışmalarındaki destek ve katkıları için çok teşekkür ederiz. Son olarak, kendi ailelerinin

yılmazlıklarına dair hikâyelerle, başka ailelerin toparlanma gücüne ışık tuttuğu için, projede bizimle birlikte çalışan tüm aile üyelerimize yürekten teşekkür ederim.

Geliştirdiğimiz hizmet modelini, Türkiye'de ve dünyada kendi çalışmalarına entegre etmek isteyen araştırmacılarla ve uygulayıcılarla birlikte yaygınlaştırmayı dört gözle bekliyoruz.

Doç. Dr. Didem AYDOĞAN

Proje Yürütücüsü

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi



Aile yılmazlığını sizlere "zeytin ağacı" metaforuyla anlatmak istiyoruz. Zeytin ağacı, farklı zeytin dallarının bir arada olmasıyla birlik ve beraberliği simgeler. Bu dallar, en sert rüzgarlarda ve fırtınalarda bile birbirlerine destek olup güç alırlar. Benzer şekilde, aileler de karşılaştıkları zorluklar ve fırtınalar karşısında, tıpkı bu ağacın köklerine sıkı sıkıya bağlı kalması gibi, uyum sağlama ve koruyucu / destekleyici yetenekleriyle yılmazlıklarını ortaya koyarlar.

Bu çalışma, ulusal ve uluslararası alanda aile yılmazlığını güçlendirmeye yönelik öncü çalışmalar yürüten psikolojik danışma ve psikoloji alanındaki akademisyenlerin kuramsal bilgi ve saha deneyimlerini bir araya getirmektedir.

Bu el kitabı, düşük gelirli ve çoklu zorluklarla karşı karşıya kalan ailelerin yılmazlığını geliştirmek, desteklemek ve güçlendirmek isteyen herkese rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Aile yılmazlığına ilgi duyan herkes için kapsamlı bir kaynak sunmaktadır.

Ama eğer siz bir...

Psikolojik Danışman, Psikolog

Çift ve Aile Danışmanı

Sosyal Hizmet Uzmanı

Toplum Temelli Çalışan (Gönüllü)

Sosyolog

Sivil Toplum Kuruluşu (STK) Çalışanı

Sosyal Politika Uzmanı

Yerel Yönetimlerde Ailelerle Çalışan Bir Yetkili

Ailelerde yılmazlığı geliştirmeye ilgi duyan birisi...

...iseniz, bu kitap çalışmalarınızı destekleyecek bir kılavuzdur.



Mesleğiniz, deneyiminiz veya çalışma alanınız ne olursa olsun, ailelerin yılmazlığını artırarak toplumsal esenliğe katkıda bulunabilirsiniz.

SONUÇ

Aile Yılmazlığını Geliştirme ve Güçlendirme El Kitabı aracılığıyla, düşük ekonomik gelir nedeniyle çoklu zorluklar yaşayan ailelerde yılmazlığı geliştirmeyi hedefleyen Hizmet Modeli'nin kapsamını, uygulama sürecini ve değerlendirme yöntemlerini geniş bir çerçevede paylaşıyoruz. Bu Hizmet Modeli, Türkiye’de ilk kez bu proje kapsamında ele alınmakta ve bütüncül, veriye dayalı, iş birlikçi bir araştırma yaklaşımı olan Bütüncül Aile Yılmazlık Modeli’ne dayanmaktadır. Bu doğrultuda, teorik ve görgül araştırmalar yürüten araştırmacılara Bütüncül Aile Yılmazlık Modeli’ni farklı popülasyonlarda inceleme konusunda iş birliğine açık olduğumuzu belirtmek isteriz. Aynı zamanda, uygulayıcıların çalışmalarına entegre edebilecekleri pratik uygulamalar konusunda her türlü desteği sağlamaya hazırız. Aile Yaşam Becerileri Programı kapsamında yer alan etkinliklerin nasıl uygulanacağını göstermek amacıyla hazırladığımız videoların, sizlere bu süreçte rehberlik edeceğine inanıyoruz.

El Kitabı’nı kullanmadan önce, proje yürütücümüz Doç. Dr. Didem Aydoğan (aileyilmazlikproje@gmail.com) ile iletişime geçerek “Aile Yılmazlığını Geliştirme ve Güçlendirme Uygulayıcı izin formu” nu doldurmanızı rica edeceğiz. Bu süreç, Türkiye’de aile yılmazlık uygulamalarını yaygınlaştırmak ve sürdürülebilir hale getirmek için birlikte hareket etme fırsatı sunacaktır. Ayrıca, ailelere yönelik hizmetlerin planlanmasında kullanabileceğiniz Q-sıralama yöntemine ilişkin uygulama sürecini sizlere öğretmek ve bu konuda destek vermek konusunda gönüllüyük. Eğer Hizmet Modeli kapsamında Q-sıralama eğitimi almak isterseniz, bir sonraki sayfada yer alan belgeyi doldurarak bizimle iletişime geçebilirsiniz.



AİLE YILMAZLIĞINI GELİŞTİRME VE GÜÇLENDİRME

UYGULAYICI İZİN FORMU*

1. Giriş: Bu form, "Bütüncül Aile Yılmazlık Modeli" kapsamında geliştirilen, Hizmet Modeli el kitabının profesyonel kullanımı için uygulayıcılardan alınan izin belgesidir. El kitabı, aile yılmazlığını güçlendirmeyi hedefleyen uygulamalar için bir rehber niteliğindedir. Bu belgeyi imzalayarak, el kitabının belirlenen kurallar dahilinde kullanılacağını kabul etmektedir.

2. Uygulayıcı Bilgileri

Adınız, soyadınız:	
Çalıştığı Kurum/Kuruluş:	
Unvan/Göreviniz:	
Uygulamayı gerçekleştireceğiniz il / ilçe:	
Uygulama yapacağınız grup hakkında kısa bilgi veriniz:	
E-postanız:	
Telefon bilgileriniz:	

3. Kullanım Koşulları

- El kitabı sadece profesyonel ve eğitim amaçlı kullanılabilir, ticari olarak satılamaz, çoğaltılamaz veya üçüncü kişilere izinsiz olarak dağıtılamaz.
- El kitabının içeriği, yalnızca aile yılmazlığını geliştirme ve güçlendirme amacıyla kullanılmalıdır.
- Kullanım sürecinde etik ilkeler ve gizlilik prensiplerine uygun hareket edilmelidir.

4. Sorumluluk ve Taahhüt

- El kitabındaki bilgilerin, bağlamına uygun ve doğru bir şekilde uygulanacağını kabul ederim.
- Program kapsamında elde edilen deneyimlere dair bilimsel ve etik kurallar çerçevesinde geri bildirimde bulunabilirim.
- El kitabını kullanarak yapacağım uygulamalarda, uygulayıcı olarak profesyonel sorumluluk bana aittir.

5. Gizlilik ve Veri Paylaşımı

- Uygulamalar sırasında elde edilen veriler üçüncü şahıslarla paylaşılmayacaktır.
- Bilgiler, etik kurallar dahilinde anonimleştirilerek bilimsel değerlendirmelerde kullanılabilir.

6. Bütüncül Aile Yılmazlık Modeli'yle ilgili teorik bir eğitim almak istiyorum.

Evet [☐]

Hayır [☐]

7. Bu el kitabında bulunan Hizmet Modeli ve Q-sıralama tekniğiyle ilgili eğitim almak istiyorum.

Evet [☐]

Hayır [☐]

Not: 6. ve 7. Maddede tercihlerinizi işaretlediğinizde, ilgili eğitim programları ve detayları hakkında sizinle iletişime geçilecektir. Herhangi bir sorunuz olursa, lütfen bizimle iletişime geçmekten çekinmeyiniz.

8. Onay ve İmza

Aşağıdaki beyanı okuyarak, el kitabının belirtilen koşullar dahilinde kullanılacağını kabul ettiğimi beyan ederim.

"Aile Yılmazlığını Geliştirme ve Güçlendirme El Kitabı'nı" sadece belirlenen amaçlarla ve etik kurallar dahilinde kullanılacağını kabul ediyorum."

Adı Soyadı:	
Tarih:	
İmza:	

Bu formu doldurduktan sonra aileyilmazlikproje@gmail.com e-mail adresine iletmeniz gerekmektedir.

*Bu form, TÜBİTAK ARDEB 1001 programı tarafından desteklenen 122R058 No'lu "Çoklu Zorluk Yaşayan Ailelerin Güçlendirilmesi: Aile Yılmazlığına Yönelik İşbirlikçi Araştırma Örneği" başlıklı proje kapsamında geliştirilmiştir.